

Verwondering

Wij verwonderen ons over beleid dat burgers niet gelukkig maakt, over politiek die geen democratie garandeert en over Europese samenwerking die geen verbondenheid maar juist desintegratie veroorzaakt. Deelt u onze verwondering? Herkent u deze vragen?

BELEID

Waarom produceren overheden aan de lopende band beleid waar uitvoerders zoals bijvoorbeeld leerkrachten, politie en zorgverleners, niet bij zijn betrokken? Waarom worden ze bedolven onder bureaucratiserend papierwerk dat hen van hun echte werk afhoudt? Waarom gaat dat maar door terwijl de ene na de andere studie uitwijst dat (nog meer) protocollen, spreadsheets en tijdschrijven geen toegevoegde waarde hebben en alleen maar de kwaliteit van professioneel werk frustreren? Waarom weten overheden niet dat je professionals nooit moet aansturen – en zeker niet door managers die er geen verstand van hebben - maar professionals in staat moeten stellen hun werk te doen?

Hoe komt het dat overheden bij het maken van beleid de betrokkenheid van burgers nog steeds organiseren via inspraak terwijl we al vele jaren weten dat dit alleen maar teleurgestelde partijen oplevert. Teleurgestelde burgers omdat de overheid zelf al heeft vastgesteld wat het probleem is, en ook alvast de oplossing. Teleurgestelde overheid als die burgers toch in staat blijken een gat te schieten in besluitvorming die van te voren al vaststond.

Hoe komt het dat met enige regelmaat de belangrijkste adviesorganen van de overheid, zoals de Algemene Rekenkamer, de Raad van State en de Nationale Ombudsman, rapporten publiceren waarin ze wijzen op verkeerde methoden van de overheden om burgers bij het beleid te betrekken, maar die overheden gewoon doorgaan op de oude voet? Waarom leren ze niets van die adviesorganen? En waarom maken die adviesorganen daar niet eens een punt van?

Waarom blijken de meeste pogingen om iets van een participatiesamenleving te maken steeds weer op de oude, top-down manier te worden aangepakt? Niet systematisch en professioneel van onderop, vanuit de samenleving zelf?

DEMOCRATIE

Waarom verschijnen er regelmatig peilingen waaruit blijkt dat burgers weinig vertrouwen in de politiek hebben? En dus steeds minder zin hebben om te gaan stemmen.

Hoe komt het dat parlementaire enquêtes of onderzoeken naar aanleiding van foute politieke besluitvorming steeds eindigt met de obligate zin 'Dit is een les voor de toekomst', terwijl uit de volgende enquête blijkt dat die les niet is geleerd? Wie is hier nou 'gekke henkie'?

Waarom zien we regelmatig op het journaal parlementariërs bestuurlijke uitspraken doen, terwijl hun eerste en belangrijkste taak is het vertegenwoordigen van het volk? Zouden ze wel weten wat dat is?

Hoe komt het dat de Tweede Kamer zichzelf bedelft onder vragen aan bewindslieden, moties en interpellaties die geen toegevoegde waarde hebben aan het geluk van burgers, maar nagenoeg uitsluitend bedoeld zijn voor de publieke tribune?

Waar komt dat gehannes met referenda vandaan? Is er in het parlement dan geen kennis van de staatsrechtelijke grondslagen van het politieke ambt?

Hoe komt het dat leden van de Tweede Kamer geen generalisten meer zijn, maar specialisten die alleen verstand hebben van één beleidsterrein en vervolgens in commissies allerlei bestuurlijke uitspraken doen over zaken waarover een bewindspersoon en zijn ambtenaren alle dossiers bezitten en dus elke discussie winnen met twee vingers in de neus?

Hoe komt het dat parlementariërs aanschuiven aan het bureau van een minister en als volksvertegenwoordiger bestuurlijk gaan zitten meewerken? Soms zelfs door aan de collega-Kamerleden de zaken anders voor te stellen dan ze in werkelijkheid zijn.

Hoe komt het dat uit divers onderzoek blijkt dat de leden van de onderwereld in staat zijn zich meester te maken van de procedures van de democratie en op die manier in bijvoorbeeld een gemeenteraad terecht komen?

Hoe is het mogelijk dat de Bulgaarse auteur onlangs een boek schreef met als ondertitel 'People versus Democracy'? Betekent dit dat er ook in andere landen van West-Europa tendensen zijn die erop wijzen dat het volk steeds minder vertrouwen heeft in dat wat de eigen overheden aan het volk aanbieden onder de noemer 'democratie'? En dat het volk zich dus tegen die beweerde 'democratie' keert omdat ze niet langer democratie is in de oorspronkelijke betekenis van het woord?

FEDERALISERING

Hoe komt het dat Nederland op basis van grondige staatkundige kennis voorstander is geweest van de creatie van de federale Verenigde Staten van Europa, maar vanaf de jaren negentig zich steeds agressiever tegen 'Brussel' en zeker tegen een verenigd Europa is gaan opstellen?

Hoe komt het dat politici beweren dat een federatie een superstaat is die de soevereiniteit van de lidstaten opvreet zonder dat iemand hen wijst op begripsmatige onwetendheid?

Waarom wemelt het in Nederland - en ook in andere landen - van federale organisaties, maar schrikt nagenoeg elke Nederlander als je over een federaal Europa begint?

Hoe denk je dat miljarden mensen over de hele wereld zouden kunnen genieten van voetbal als de nationale KNVB's, de Europese UEFA en de Wereld FIFA geen federale organisaties zouden zijn?

Hoe zouden miljoenen werknemers erbij zitten als er geen FNV zou bestaan?

Waarom vertellen politici niet dat al 40% van de wereldbevolking leeft in federaties?
Of weten ze dat misschien niet?

Kennis

BELEID

Het is al vele jaren bekend dat inspraak vaak alleen maar teleurgestelde partijen oplevert. Teleurgestelde burgers die geen vat krijgen op bij voorbaat door overheden ontworpen besluiten. Teleurgestelde overheden die met tegenzin die besluiten moeten aanpassen als burgers er toch een gaatje in weten te schieten. Beleid maken vanuit de gedachte dat een gelukkige SamenWereld gebaseerd is op een hechte verbinding tussen de *Leefwereld van het volk* en de *Systeemwereld van de overheid* blijkt maar niet van de grond te komen. Bij het streven naar een participatiesamenleving ontbreekt het zowel bij burgers als bij overheden aan begripsmatige kennis en aan organisatorische kunde om die kennis toe te passen. Daarom worden de fouten uit het grote foutenboek steeds herhaald. Waarom leren burgers en overheden niet om beleid te maken zonder het beleidsafval van rapporten die niet (kunnen) worden uitgevoerd omdat het draagvlak bij burgers en uitvoerders ontbreekt? Waarom leren ze niet het verlies van beleidsenergie te minimaliseren door Circulair Beleid te maken als motor van Samenlevingsbeleid?

DEMOCRATIE

Het gebrek aan verbinding tussen de *Leefwereld van het volk* en de *Systeemwereld van de overheid* speelt niet alleen bij beleid maken. Het manifesteert zich ook op het abstractieniveau van de nationale democratie. Het politieke ambt is het belangrijkste ambt ter wereld. Waar het ontbreekt of slecht functioneert vallen samenlevingen uiteen. In diverse verschijningsvormen, zoals bijvoorbeeld het verlies van vertrouwen in de manier waarop politici hun ambt uitoefenen, lage opkomsten bij verkiezingen, onhandig omgaan met referenda en vooral ook de oligarchisering van politieke macht, een proces waar Socrates, Rousseau, Habermas – en andere politieke filosofen – reeds voor waarschuwden.

De Engelse Magna Carta van 1215, het Nederlandse Plakkaat van Verlaetinghe van 1581 en de Amerikaanse Declaration of Independence van 1776 gaan uit van één waarde: alle soevereiniteit rust bij het volk. Een vrij volk, zonder tirannieke heerser. Maar de organisatie van die soevereiniteit - en van die vrijheid - in de vorm van vertegenwoordiging van het volk, de zogeheten representatieve democratie, bevindt zich aan het einde van haar politieke levenscyclus. Zij is broodnodig toe aan een fundament voor een nieuwe politieke levenscyclus.

Wie weet dat het einde van die politieke levenscyclus werd ingeluid door de departementalisering van de Tweede Kamer vanaf medio jaren zeventig. Een proces dat de veelal generalistische vertegenwoordigers van het volk verruilde voor hoofdzakelijk specialistische, bestuurlijk denkende leden van de Tweede Kamer. Bestuurlijk – in commissieverband - met het gezicht naar de beleidsagenda's van de ministeries, en daardoor met de rug naar het volk. Kamerleden die zich vervolgens zijn gaan afvragen hoe het toch komt dat het volk steeds minder vertrouwen heeft in de politiek. De specialistisch-bestuurlijk opererende Kamerleden weten niet (meer) wat hun eerste taak inhoudt, het vertegenwoordigen van het volk. Zij kennen de grondslagen van hun politieke ambt niet (meer). En het volk kan ze die grondslagen niet leren.

Waarom zouden politieke ambtsdragers niet opnieuw – individueel en georganiseerd in hun politieke partijen – leren wat het vertegenwoordigen van het volk betekent? Waarom zouden ze niet leren hoe Vertrouwenwekkende politiek in elkaar moet zitten? [Peter, deze rubriek kunnen we vullen met materiaal uit hfst 6 van Beleid begint bij de samenleving en van mijn deelstudie van de Nationale Conventie]

FEDERALISME

Op het abstractieniveau van Europa is de *Leefwereld van het volk* nog verder verwijderd van de *Systeemwereld van de overheid*. Al eeuwen bestaat de noodzaak om de landen van Europa te verbinden. Alleen een Europese SamenWereld voorkomt herhaling van de vele oorlogen die ons continent in bloed hebben gedrenkt.

Maar wie weet dat al omstreeks 1600 de Duitse filosoof Johannes Althusius – protégé van de Oranjes – met het schrijven van een vernieuwende politieke methode de grondslagen legde van het Europees federalisme? En tegelijk met dat geschrift een wetenschappelijke verklaring en rechtvaardiging leverde van de Nederlandse afscheiding van Spanje door middel van het Plakkaat van Verlaetinghe van 1581?

Wie weet hoe Althusius' politiek-filosofisch denkwerk niet alleen heeft bijgedragen aan de Amerikaanse Declaration of Independence van 1776 en aan hun federale Constitutie in 1787, de allereerste codificatie van filosofische beschouwingen in een concrete federale constitutie?

Wie weet hoe dit federale werk van Althusius aan het einde van de 19^e eeuw Paus Leo 13^e inspireerde tot zijn sociale *Rerum Novarum*, waarna Abraham Kuyper aan het begin van de 20^e eeuw er zijn 'soevereiniteit in eigen kring' aan ontleende? Soevereiniteit in eigen kring als de basis van een federale opbouw van een staat.

Wie weet dat Engeland zich vanaf 1800 tot Juni 1940 tevergeefs heeft ingezet om de koloniën en dominions van het Britse Empire te federaliseren? En zelfs poogde om Europa en Amerika mee te federaliseren?

Wie weet dat de Franse staatsman Aristide Briand en zijn Duitse collega Gustav Stresemann in het Interbellum intensieve pogingen hebben gedaan om beide landen in een federaal verband te plaatsen?

Wie weet dat de grondslag voor een Europese federatie na de Tweede Wereldoorlog al in 1941 is ontworpen door Altiero Spinelli, als balling van Mussolini op het eiland Ventotene.

Wie weet dat Winston Churchill, op aangeven van Jean Monnet en met medewerking van Charles de Gaulle, in juni 1940 aan de Franse premier Paul Reynaud een Brits-Franse federatie aanbood onder de voorwaarde dat Frankrijk zou blijven niet zou capituleren. Maar dat aanbod kwam te laat.

Wie weet dat na de Tweede Wereldoorlog in mei 1948 Nederland gastland was voor het Congres van Europa in de Haagse Ridderzaal, een conferentie over de noodzaak tot Europese federalisering met deelnemers als Konrad Adenauer, Winston Churchill, François Mitterrand, Altiero Spinelli, Paul-Henri Spaak en vele andere kopstukken uit de wereld van de politiek, de filosofie en de kunst?

Wie weet dat Nederland met Indonesië in December 1949 een overeenkomst tekende ter oprichting van de federatie van de Verenigde Staten van Indonesië om met de onafhankelijkheid van Indonesië de soevereiniteit van de Molukken als deelstaat van die federatie te waarborgen? Overigens tegen de zin van Soekarno die al in januari 1950 de federatie begon af te breken om haar in augustus 1950 te verruilen voor de eenheidsstaat de Republiek Indonesië. Terwijl de Molukken in de afbraak van de federatie – en dus in het verlies van hun soevereiniteit - reden zagen om zich al in april 1950 onafhankelijk te verklaren. De rest is een trieste geschiedenis van het bloedige resultaat van obsessief en monomaan natiestatelijk denken en handelen.

Wie weet dat federalisering het enige werkbare staatkundige antwoord is op de zogeheten anarchie van natiestaten? Anarchie (an=niet en archein=besturen) in de zin van het ontbreken van een transnationaal overkoepelend bestuur dat conflicten kan voorkomen en oplossen?

Wie weet hoe en waarom begin jaren vijftig, met de Schuman Declaration als onderlegger, is gekozen voor een Europees bestuurlijke systeem van intergouvernementele (= beleidsmatige) samenwerking in plaats van federale verbondenheid?

Wie weet welke systeemfouten liggen besloten in intergouvernementele samenwerking, fouten die niet repareerbaar zijn en uiteindelijk het systeem doen exploderen of imploderen? Zie het vertrek van Engeland en de desintegrerende blokvorming van groepen van lidstaten binnen de Europese Unie. Vergelijkbare situaties tussen 1776 en 1787 waren in het confederale Amerika belangrijke ontwikkelingen om in 1787 te besluiten tot een federaal staatsverband.

Wie weet dat Nederland tot 1990 sterk voorstander was van Europees federalisme en hoe in de loop van de jaren negentig valse profeten zich niet alleen gingen verzetten tegen 'Brussel', maar ook en vooral tegen de idee van een Europese federatie als een vermeende superstaat die de soevereiniteit van de lidstaten zou vernietigen?

Wie weet dat uitsluitend en alleen een federaal verband de soevereiniteit, identiteit en cultuur van de lidstaten bewaart en bewaakt? En dat lidstaten in een federatie geen soevereiniteit verliezen maar door het delen van soevereiniteit juist iets extra's krijgen, namelijk de zorg voor gemeenschappelijke belangen?

Wie weet dat het in Nederland wemelt van federale organisaties? Van de FNV als federatie van werknemers van 26 onafhankelijke sectoren, VNO/NCW als federale

organisatie van tientallen ondernemersorganisaties, de KNVB en de meeste koepels van andere sporten als federale organen voor de vele honderden clubs. Hun juridische vormgeving is veelal die van een vereniging, maar organisatorisch zijn het federaties.

Wie weet dat door de verbindende kracht van een federatie, gevoegd bij waarborging van behoud van de soevereiniteit van de leden van de federatie, inmiddels 40% van de wereldbevolking leeft in federaties?

Wie weet dat het toenemende verzet tegen 'Brussel' niet alleen voortkomt uit het slechtste juridische document dat ooit is geschreven in de geschiedenis van Europa, namelijk het Verdrag van Lissabon, maar ook en vooral uit begripsmatige onwetendheid van politici?

Wie weet dat het streven van sommige politici die terug willen naar de 19^e-eeuwse natiestaat een van de ernstigste bedreigingen is van het geluk, de voorspoed, de rust en de veiligheid van het volk?

SAMENWERELD

Wij verwonderden ons dat bijna niemand in Nederland die kennis heeft. Geen kennis over beleid maken zonder beleidsafval en verlies van beleidsenergie. Geen kennis over de departementalisering van de Tweede Kamer als oorzaak van de erosie van de volksvertegenwoordigende opdracht van het parlement en daarmee de afbraak van democratisch besef. Geen kennis over de ontelbare pogingen om het nationalisme – en het daaraan gelieerde populisme - van Europese staten te verruilen voor de verbondenheid van een federaal Europa dat niet alleen de soevereiniteit van de leden garandeert maar vooral ook iets extra's biedt, namelijk de zorg voor gemeenschappelijke belangen.

Dit gebrek aan kennis heeft ons gemotiveerd deze website SamenWereld aan te bieden. De site geeft u de mogelijkheid om u nader te verdiepen, om te leren en om het geleerde toe te passen.